

Від соціальних умов залежать розвиток та ефективність сільськогосподарського виробництва та відродження села взагалі. Через відсутність значної кількості об'єктів соціальної інфраструктури на селі переважна частина сільських мешканців змушена одержувати їх за межами місця постійного проживання. Тому доступність соціальних послуг для кожного сільського мешканця є одним з визначальних показників соціальної характеристики населених пунктів та сільських територій. На цей показник впливають насамперед густота населених пунктів, рівень забезпеченості об'єктами соціальної інфраструктури, їх потужність, розвиток транспорту та зв'язку та ін.

Рівень забезпеченості сільської місцевості закладами соціальної інфраструктури в більшій мірі не відповідає соціальним нормативам. Постійне зростання цін на соціальні послуги негативно позначається на життєвому рівні сільського населення. Ситуація у сфері здоров'я залишається найбільш критичною. Зростає рівень загальної захворюваності населення, показники смертності значно перевищують аналоги розвинених країн у всіх вікових групах, погіршується стан репродуктивного здоров'я населення. Тенденції у сфері освіти видаються більш сприятливими, відбувається нарощування обсягів підготовки фахівців з вищою освітою. Водночас якісні показники не демонструють позитивну динаміку і виявляють ряд проблем, що стосується якості освітньої підготовки, урахування тенденцій ринку праці в розвитку вищої освіти [1, с. 84-85]. Всі порушені проблеми негативно позначаються на рівні та якості життя, соціальних настроях селян, перспективах розвитку аграрного сектору. Вирішення їх за допомогою комплексу заходів здатне радикально змінити ситуацію з якістю життя в сільській місцевості. Основними концептуальними напрямками формування соціальної інфраструктури сільської місцевості слід визнати: - розробку відповідної нормативно-правової бази, удосконалення фінансового механізму (в межах державного бюджету), єдиних стандартів і нормативів соціального обслуговування, гарантій участі держави у соціальній розбудові села; - врегулювання податкової системи і зменшення податкового навантаження при соціальній розбудові села та надання послуг соціально-культурного спрямування; - опрацювання Комплексної програми соціального розвитку сільських територій відповідно до ринкових механізмів формування і функціонування соціально-культурного комплексу на селі; - залучення на добровільній основі коштів підприємств, установ та організацій для розбудовчих процесів у сільській соціальній сфері; - здійснення заходів постійного ефективного контролю за станом соціального розвитку сільської соціальної інфраструктури.

Література: 1. Замора О. Стан розвитку соціальної сфери села в сучасних умовах / Замора О. // Економічний аналіз. – 2011. – №8, Ч.1. – С.82-86.

Мудра О.В.,
асистент кафедри економіки та фінансів,
Шехман В.В.,
студентка 4 курсу АДІ ДВНЗ «ДонНТУ»,
м. Горлівка, Україна

ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Світова економічна криза, тенденції демографічного старіння, глобальна конкуренція суттєво вплинули на ринок праці, погіршивши умови зайнятості. Країни світу, зокрема Євросоюз, продовжують проводити цілеспрямовану політику щодо збалансованості ринку праці, використовуючи можливості світового та національного рівня. Не дивлячись на рівень росту економіки у 2011 році, Україна не досягла відповідних показників на ринку праці. Тому вагомим значення набуває вивчення функціонування ринку праці з точки зору встановлення рівноваги на ньому у короткостроковій перспективі, що й обґрунтовує актуальність теми.

Питання теорії та практики функціонування ринку праці висвітлювались у працях таких закордонних та вітчизняних вчених як: Т. Беккер, О. Гріпінова, О.В. Мартякова, О.І. Шнирков, Н.Г. Діденко, М.О. Берштейн, М.В. Петровський, К.Х. Кекчєєв та інші.

Метою статті є аналіз стану ринку праці України та визначення проблем його функціонування та шляхів їх подолання.

Сучасний стан зайнятості населення України, який, насамперед, характеризується різким зниженням попиту на працю, закриттям або тимчасовим припиненням діяльності підприємств, скороченням працівників, неповним робочим днем, і як наслідок – зростанням безробіття, безпосередньо обумовлений фінансово-економічною кризою, яка почалася у другій половині 2008 р. та триває понині. За останні роки структура виробництва, відповідно й структура зайнятості зазнали суттєвих змін, що зайвий раз ілюструє вплив економічної ситуації на зайнятість населення. Наявність суттєвої асиметрії між попитом та пропозицією на робочу силу за групами професій та якістю підготовки є фактором, що обмежує як можливості працевлаштування безробітних, так і задоволення потреб роботодавців у кваліфікованих кадрах. На різні підприємства вплив процесів трансформації економіки був неоднаковий. Головною причиною цього є відмінність у адаптаційних можливостях суб'єктів господарювання до нових умов. За адміністративними даними державної служби зайнятості впродовж 2011р. на її обліку перебувало 1,9 млн. не зайнятих трудовою діяльністю громадян, що на 0,4% більше, ніж у 2010р. Серед таких осіб кожен другий (49,6%) раніше займав місце робітника, майже кожен третій (31,0%) – посаду службовця, решту склали некваліфіковані працівники та особи без професії. Середньомісячна кількість зареєстрованих безробітних, порівняно з 2010р., збільшилася на 11,8% та становила у 2011р. 505,3 тис. осіб, що складає близько третини (29,2%) від кількості безробітних працездатного віку.

Згідно даних Держкомстату [1], спостерігається значне скорочення потреби в продавцях і демонстраторах (на 42,5%), службовцях, що обслуговують клієнтів (на 38,2%), кваліфікованих робітниках сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (на 17,1%), у робітниках найпростіших професій торгівлі та сфери послуг (на 16,4%). Разом із тим зросла потреба в службовцях, пов'язаних з інформацією (на 18,2%). За останні роки має місце тенденція до зростання масштабів нелегальної трудової діяльності. Зараз нелегальна діяльність найбільш поширена у побутовому обслуговуванні, торгівлі і громадському харчуванні, будівництві, охороні здоров'я та освіті. Проте варто визнати, що додаткова та нелегальна трудова діяльність має і позитивні наслідки, серед яких можливість додаткового прибутку для досить великої кількості населення, яке з різних причин не змогло забезпечити себе бажаним видом трудової діяльності. Кількість вільних робочих місць та вакантних посад на підприємствах, в установах, організаціях на кінець 2011р. становила 59,3 тис., що на 7,1% менше, ніж у відповідному періоді 2010р. Значне зменшення потреби в працівниках на заміщення вільних робочих місць спостерігалось на підприємствах фінансової діяльності. Наразі майже на третину зріс попит на робочу силу в готелях та ресторанах і освіті. За адміністративними даними державної служби зайнятості впродовж 2011р. на її обліку перебувало 1,9 млн. не зайнятих трудовою діяльністю громадян, що на 0,4% більше, ніж у 2010р [1].

Найбільшим залишається попит підприємств на кваліфікованих робітників із інструментом (21,9% від загальної кількості вільних робочих місць на кінець 2011р.), професіоналів (15,4%), працівників найпростіших професій у сфері торгівлі, послуг, у промисловості, будівництві, на транспорті та ін. (14,3%), робітників із обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин (13,3%) .

Визначення оптимального співвідношення між попитом й пропозицією на ринку праці у якісному і кількісному визначеннях є основною метою державного регулювання ринку праці. Стан, який склався на ринку праці України в умовах фінансово-економічної кризи, є наслідком недостатньо ефективного поєднання економічних реформ і державної політики зайнятості населення [4]. На сьогодні зростання рівня зайнятості в Україні головним чином стримується як через незадовільні умови праці на робочих місцях і низький рівень заробітної плати працівників, так і через невідповідність професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили потребам економіки та ринку праці [2]. Причинами сучасного стану ринку праці є також [4]: недостовірність та приховування інформації про істинний стан ринку праці, про його перспективні можливості; низька продуктивність праці; нерівномірний розподіл трудових ресурсів на території держави; деформація в галузевій структурі ринку праці.

Для вирішення проблем, що склалися на українському ринку праці, необхідно розробити комплексну програму, спрямовану на [4]: 1) оздоровлення діючої системи державного нагляду за

ринком праці, яка б включала реальну оцінку потреби в робочих місцях та формування ринку професій; 2) впровадження механізму стимулювання створення робочих місць для окремих соціально-демографічних груп; 3) забезпечення географічної мобільності населення; 4) фінансування роботи молоді в приватних фірмах шляхом надання протягом півроку власникам підприємств субсидій.

На сучасному етапі економічного розвитку України спостерігається тенденція глобалізації ринку праці, яка представляє собою формування єдиного механізму узгодження попиту та пропозиції робочої сили незалежно від місця проживання окремого працівника, і розвивається на фоні глобалізації економіки[3]. За такої ситуації міжнародні зв'язки можна використовувати в якості вагомого фактору економічного зростання, розвитку та структурних зрушень на ринку праці. Отже, недосконале функціонування ринку праці України в умовах глобалізації спричиняє наявність диспропорції між попитом та пропозицією робочої сили у різних групах професій. Це в свою чергу обумовлюється: не адаптованістю підприємств різних галузей структурним перетворенням в економіці; невідповідністю професійно-кваліфікаційного рівня робочої сили потребам економіки; неефективним поєднанням економічних реформ та державної політики зайнятості; низьким рівнем продуктивності праці, та відповідно низьким рівнем її оплати; застарілою нормативно-правовою базою регулювання ринку.

Література: 1. Праця України. Статистичний збірник за 2011р. [Електроний ресурс] / Державний комітет статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> 2. Постанова Верховної Ради України про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан дотримання конституційних гарантій трудових прав громадян» від 15.01.2009 р./ Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2009. - № 28. – 370 с. 3. Рогач О.І., Шнирков О.І. Транснаціоналізація світового господарства та перехідні економіки. / О.І. Рогач, О.І. Шнирков. - Київ, 2009. – 671 с. 4. Пірон І.В. Сучасна державна політика зайнятості населення в Україні - [Електроний ресурс] / І.В. Пірон. – Режим доступу до журн.: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/fp/2010-1/10pivnvu.pdf>

Парубчак І. О.,

*к.н. з держ.упр., ст. викладач кафедри філософії та економіки
Львівського національного медичного університету ім.Д.Галицького,
м. Львів, Україна*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ПОЛІТИКОЮ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Україна є перехідним суспільством, яке свідомо обрало шлях розвитку в фарватері саме загальноцивілізаційного потенціалу сучасного людства і вищого його виразу – соціалізованого капіталізму, який демонструє своїми досягненнями практично безмежні можливості індивіду і сучасну здатність суспільства перетворити соціальні орієнтири на принцип індивідуальної самореалізації у формі підприємницької діяльності в межах суспільного договору. Україна входить в загальноцивілізаційний простір через двоєдиний процес – заперечення неадекватних фундаментальним засадам розвитку цивілізації соціальних якостей і організації системи суспільних відносин сучасного світового зразка. Українська демократія завдяки наявності історичної можливості вибору, може стати взірцем і водночас досвідним полем впровадження вищого принципу соціального управління – науково достовірного знання і основного його ефекту – процесуального приведення у відповідність системи і методів управління потенціалу об'єкту. Україна має організувати суб'єктивними зусиллями нації нову соціальну систему, створивши національно адекватні управлінської структури, які не мають світових аналогів і саме тому, що це не лише об'єктивна даність, а саме можливість розумної організації. Метою такого управління є соціально-економічна можливість створювати і впроваджувати в життя правові норми, незалежні від політичних інтересів різних частин суспільного організму.

Проблема визначення основної організаційної сили, яка створює нову соціальну систему в Україні має принципове значення для процесу її становлення. Причому, вона стосується всіх управлінських інституцій, в тому числі і політичних партій, оскільки вони представляють різні інтереси різних прошарків населення, що для утвердження такої системи є принциповим. Соціальна система, яка має утвердитися в Україні – це спосіб природного входження України у світовий цивілізаційний простір, шлях до якого був перетнутий відомими історичними